

Er ref/dnr: KN2023/02755

Vårt dnr: 2023/0085

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Göteborg 28 juni 2023

Yttrande över Kommissionens förslag till direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden

Inledning

- Naturskyddsföreningens miljömärkning, Bra Miljöval, startades redan 1990 och har sedan dess stöttat företag, offentliga aktörer och privatpersoner att göra kloka val som bidrar till ett hållbart samhälle. Bra Miljöval är den enda märkningen i Sverige som drivs av en miljöorganisation och produkter och tjänster märkta med Bra Miljöval räddar naturen.
- Naturskyddsföreningen välkomnar EU-kommissionens förslag till direktiv om styrkande och kommunikation av uttalade miljöpåståenden (Green Claims Directive), som tillsammans med uppdateringar till Unfair Commercial Practices Act, har potential att skydda och stärka konsumenter genom att kräva vetenskapliga belegg för gröna påståenden och därmed **stärka konsumenter i att aktivt bidra till den gröna omställningen**.
- Övergripande anser vi att förslaget har **potential att ge positiva effekter** för såväl miljö och klimat som konsumenter och näringsidkare. Det är också av stor vikt att det med förslaget klargörs vilka regleringar som har företräde avseende gröna påståenden, då det i flera nordiska länder skapats **ett osäkert rättsläge** för näringsidkare och organisationer som önskar driva på den gröna omställningen.
- För att uppnå ovanstående intention och potential anser Naturskyddsföreningen att förslaget bör revideras enligt häri inkluderade punkter.

- Avseende nedanstående remissvar önskar Naturskyddsföreningen betona att Unfair Commercial Practices Act och Green Claims Directive är tätt sammanlänkade i syfte och reglering såsom varande *lex generalis* och *lex specialis*. Remissvar på Green Claims Directive är beroende utav Unfair Commercial Practices Act slutliga lydelse, vilket i dagsläget inte är beslutad. Detta medför en osäkerhet avseende det faktiska rättsläge remissinstanserna och medlemsstaterna ombuds kommentera.

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen anser att officiellt erkända Typ I-märkningar (enligt ISO 14024) bör erhålla status i nivå med EU-blomman för att motverka en möjlig utveckling tvärtemot kommissionens ambition med förslaget.
- Naturskyddsföreningen önskar lyfta att offentlig upphandling är beroende utav officiellt erkända Typ I-märkningar för att uppnå regeringens mål om en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling. Detta är av yttersta vikt att beakta.
- Naturskyddsföreningen anser vidare det av stor vikt att näringsidkare tillåts använda sig av gröna påståenden inom ramen för deras miljömärkning, i de fall dessa påståenden grundar sig på specifika och verifierade krav inom sagda märkning. En reglering som inte tillåter detta riskerar att kraftigt öka den administrativa och ekonomiska bördan för sagda näringsidkare, utan fördel för miljö eller konsument.
- Naturskyddsföreningen anser det viktigt att befintliga miljömärkningssystem tillåts expandera till nya produktområden för att möjliggöra en organisk utveckling av befintliga miljömärkningssystem i takt med att den gröna omställningen vinner mark.

Specifika synpunkter

Officiellt erkända Typ-I märkningar (ISO 14024)

Genomgående i arbetet med detta förslag har kommissionen lyft intentionen att avlägsna från marknaden de miljömärkningar som ej är trovärdiga, transparenta och tredje-parts verifierade (där tredje-parts verifikation lyftes som motsatsen till självcertifierande). Naturskyddsföreningen stöttar till fullo denna ambition. Dock gavs förslagets nuvarande formulering olyckligt nog en bredare omfattning. EU-blomman får i förslaget en särställning och undantas.

Naturskyddsföreningen anser att det är av mycket stor vikt att officiellt erkända Typ I märkningar (enligt internationellt erkänd standard ISO 14024) bör erhålla samma status som EU-blomman av följande anledningar;

- a) De officiellt erkända Typ-I märkningar som finns i Norden ligger ofta i framkant avseende de kriterier man uppställer inom respektive

produktområde. I flera fall kompletterar märkningarna varandra, genom att täcka olika produktområden. Märken såsom Bra Miljöval och Svanen är trovärdiga och transparenta märkningar som följer strikt uppsatta krav, såväl avseende process som kriterieutveckling. Bra Miljöval specifikt har stöttat näringsidkare, upphandlande myndigheter, kommuner och regioner och konsumenter på marknaden i mer än 30 år. **Genom att tillåta enbart EU-blomman att ha en särställning, riskerar man minska såväl de miljökrav som ställs, som de tillgängliga produktområden** som täcks av förhandsgodkänd miljömärkning. En stor nackdel för såväl konsumenter, myndigheter, näringsidkare i Sverige och inte minst till stor nackdel för den gröna omställningen.

- b) Föreslagen ordalydelse med ökad EU-reglering för redan officiellt erkända Typ I märkningar leder till **kraftigt ökad administrativ börda och kontroll utan adderat värde** för konsument, näringsidkare eller miljö. EU-blommans särställning utan möjlighet för officiellt erkända Typ I märkningar till samma frikännande från administrativ och ekonomisk börda, riskerar snarare att leda till att färre näringslivsaktörer använder officiellt erkänd miljömärkning som ledstjärna för sitt miljöarbete. EU-blommans miljökrav och produktområden är i förhållande till de officiellt erkända Typ I märkningarna i Sverige, i flera fall lägre, vilket riskerar medföra en utveckling tvärtemot kommissionens ambition med förslaget.

Likställande av officiellt erkända Typ I märkningar kan **lagtekniskt** uppnås på olika sätt. Naturskyddsföreningen rekommenderar att respektive medlemsstat vid implementeringstidpunkten kan registrera befintliga, officiellt erkända Typ-I märkningar, vilka upptas på den lista kommissionen ska publicera över de märkningar som tillåts verka på marknaden (se direktivförslagets (47)). Avseende ISO 14024 används referat till denna internationellt erkända standard på flera håll inom konsumentlagstiftningen och bör därmed utan problem kunna refereras till även här.

Offentlig upphandling

Naturskyddsföreningen önskar betona betydelsen utav befintliga officiellt erkända miljömärkningar av Typ I för offentlig upphandling. Denna typ av märkning används idag i stor utsträckning för att verifiera ställda krav inom miljöområdet

Regeringens mål för offentlig upphandling är den ska vara effektiv, rättssäker och ta tillvara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas. Kopplat till detta är ett av regeringens inriktningsmål för offentlig upphandling "en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling".

Idag kan svenska upphandlande myndigheter och enheter i sina upphandlingar hänvisa till miljömärkning. Enligt myndighetens instruktioner (och LOU-direktivets text exv. i skäl 74 och 75 (2014/24/EU)) kan märkningen

bland annat vara EU-blomman eller annan nationellt officiellt erkänd miljömärkning. På detta sätt kan upphandlande myndigheter och enheter kräva en märkning som bevis för att varorna eller tjänsterna motsvarar vissa miljömässiga egenskaper. Ett antal parametrar måste vara uppfyllda, såsom att märkningen måste grundas på objektiva och icke-diskriminerande kriterier, märkningsprocessen måste vara transparent, tillgänglig och märkningen måste fastställas av ett organ som den som ansöker inte har avgörande inflytande över. Dessa parametrar uppfyller officiellt erkända Typ 1 märkningar (enligt ISO 14024). Upphandlingsmyndighetens bibliotek av hållbarhetskriterier vilar idag i mycket hög utsträckning på märkning som verifikat.

Förslaget i befintlig form riskerar att begränsa upphandlande myndigheters tillgång till officiellt erkända Typ I märkningar och möjligheten att använda dem som verifikat för hållbarhetskriterier. Möjligheten att för upphandlande myndigheter och enheter verifiera ställda krav med hjälp av märkningar bidrar i stor utsträckning till att dessa krav ställs över huvud taget då bördan av verifierande ekonomiskt, administrativt och resursmässigt troligtvis skulle vara dem övermäktig. Utan denna möjlighet riskerar man att begränsa det offentliga chans till miljömässigt ansvarsfull upphandling för de **mer än 800 miljarder SEK** som de upphandlingspliktiga inköpen uppgår till.

Påståenden inom ramen för miljömärkning

Naturskyddsföreningen anser att det bör vara möjligt för näringsidkare använda sig utav gröna påstående inom ramen för deras miljömärkning, när sagda påstående grundar sig på specifika krav inom den märkningen. Befintligt lagförslag tycks inte tillåta detta. Naturskyddsföreningen anser att näringsidkare ska tillåtas använda gröna påstående utan extra förhandsgodkännande, förutsatt att detta verifierats specifikt utav deras miljömärkningsorgan, inom ramen för deras miljömärkning. Detta för att säkerställa att ytterligare administrativ och ekonomisk börda inte läggs på näringsidkare, där det inte ger adderat värde för konsument eller miljö. Kraven avseende formen för påståendet och tillgänglighet för konsument till bakomliggande information bör kvarstå. Tillika bör jämförande påståenden (Artikel 4) ligga kvar på befintlig kravnivå.

Lagtekniskt bör detta främst gälla artikel 3. Exempelvis skulle Artikel 3 punkt 3 kunna användas för att efter "...with Article 10." göra tillägg i enlighet med; "The requirements set out in paragraphs 1 and 2 shall further not apply to product specific claims that are already substantiated by evaluated criteria within an environmental labelling scheme for that specific product".

Utökade produktområden inom befintliga miljömärkningssystem

Naturskyddsföreningen önskar betona att det bör **förtydligas** att befintliga miljömärkningar tillåts fortsätta expandera miljömärkningen till nya produktområden, trots att direktivet i dess befintliga skick innehåller begränsning mot introduktion av nya miljömärkningssystem. Detta är av vikt

för att möjliggöra en organisk utveckling av befintliga miljömärkningssystem i takt med att den gröna omställningen vinner mark. Som organisation är vår långsiktiga ambition att en del produktområden försvinner då de inte längre är nödvändiga att upprätthålla, för att marknadens aktörer utvecklats avsevärt bättre än befintliga regleringar och krav och till den grad att höja kriterier inte längre är relevant. Nuvarande ordalydelse av exv. artikel 8:5 och artikel 8:6 bör förtydligas.

Detta remissvar har utarbetats av Sofie E Munteanu, avdelningschef, med hjälp av David Gunnarsson och Sara Widman. Samtliga på avdelningen för Hållbar konsumtion på Naturskyddsföreningen.

Vi står gärna till buds för ytterligare dialog och frågeställningar.

För Naturskyddsföreningen

Göteborg dag som ovan

Karin Lexén

Generalsekreterare
Naturskyddsföreningen

Sofie E Munteanu

Avdelningschef
Hållbar konsumtion

Kopia f k: